

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Kırıkkale Ticaret İl Müdürlüğü

2018 yılı
“Esnaf ve Sanatkârlar Raporu”

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ / YÖNETİCİ ÖZETİ
2. İLDEKİ ESNAF VE SANATKÂRLARA İLİŞKİN SAYISAL BİLGİLER
3. İLDEKİ ESNAF VE SANATKÂR İŞLETMELERİNE AİT BİLGİLER
  - a. İstihdam ve Vergi
  - b. Ürün ve Hizmetler
  - c. Yatırım ortamı ve Teşvikler
  - d. Proje ve Ar-Ge Faaliyetleri
4. İLDEKİ ESNAF VE SANATKÂRLARIN SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ
5. İLDEKİ MESLEK EĞİTİM İHTİYAÇLARI
6. İÇ VE DIŞ PAZAR İMKÂNLARI
7. ESNAF VE SANATKÂRIN DESTEKLENMESİ
8. POLİTİKA VE STRATEJİNİN UYGULANMASI
9. SONUÇ / GENEL DEĞERLENDİRME

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

1- GİRİŞ/YÖNETİCİ ÖZETİ

Esnaf ve sanatkârlar; toplumun tüm kesimlerine yönelik üretimleriyle ekonomik büyümeye, sosyal sisteme ve istihdama katkı sağlayan, ekonomik dinamizmin ve canlılığın kaynağını oluşturan, refahı tabana yayan, bunların yanında istikrarın da temel mekanizması olarak kabul gören bir kesimdir. İlimizde sanayici ve tacir tanımına girmeyen ve faaliyeti sermayesinden ziyade bedeni çalışmaya dayanan, Kırıkkale Esnaf ve Sanatkâr Odalar Birliğine bağlı bulunan, aralık sonu itibarıyla 15 odaya kayıtlı 6690 esnaf ve sanatkâr bulunmaktadır. Esnaf ve sanatkârlarımızın %12,27 sini kadınlar, %87,73'ü erkeklerden oluşturmaktadır. İlimizde en fazla faaliyet gösteren meslek grubu Büfe, Bakkal ve Marketlerde ticaret yapan esnaf grubumuzdur. İlimizin en büyük odası Kırıkkale Esnaf ve Sanatkârlar odasının ise 1351 üyesi vardır.

Esnaf ve Sanatkârimıza ilişkin esnaf bilgilendirme sisteminden almış olduğumuz sayısal veriler ve bilgilere raporumuzda yer verilmiştir. Esnaf ve Sanatkârlarımıza devlet tarafından sağlanan KOSGEB, Kalkınma Ajansı, Esnaf ve Sanatkâr Kredi Kefalet Kooperatifinden gibi düşük faizli krediler ve hibelerden faydalanmaktadır. Özellikle esnaf ve sanatkârların yararlandığı temel kuruluşlardan birisi olarak ön plana çıkan ESKKK'ların, Hazine destekli kredi olarak Halk Bankası üzerinden kredi sağlamanın hedef kitle açısından oldukça yararlı olduğu yaptığımız ziyaretlerde görülmüştür. Aynı sistemin TSO üyelerini de kurulması yada mevcut ESKK'lara entegre edilmesi çok faydalı olacaktır.

Esnaf ve sanatkârlar tarafından belirtilen sorunların birçoğu birbirleriyle bağlantılı sorunlardır. Birisinin varlığı, bir diğersinin oluşmasına neden olmaktadır. Bu nedenle, esnaf ve sanatkârların sorunlarına çözüm üretilirken, sorunların birbirlerine olan etkilerinin dikkate alınması faydalı olacaktır. Bu sorunları mevzuatın bilinmemesi, işgücü maliyetlerinin karşılanamaması diğer maliyetler ve kalifiye ara eleman sorunlarına eklenebilir. Esnaf ve Sanatkârlalar ilgili sorun ve çözüm yolları ve sorunlara nispeten çare olacak projelere genişçe rapor sonunda sonuç kısmında yer verilmiştir.

Müdürlüğümüzün Bakanlığımız Taşra teşkilat yönetmeliği 53.maddesi gereğince hazırlamış olduğu 2018 yılı Esnaf ve Sanatkâr raporunun ilimize, esnaf ve sanatkârimıza kamuoyuna faydalı olmasını diler bu raporun oluşmasına katkı sağlayan, kurum ve kuruluşlarla birlikte personelimize teşekkürlerimi sunarım. 08.01.2019

Seyfettin ÇETİNER
Ticaret İl Müdürü

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

2. İLİMİZDEKİ ESNAF VE SANATKÂRLARA İLİŞKİN SAYISAL BİLGİLER

- Kırıkkale Esnaf ve Sanatkârları Odaları Birliği 71 kod numarası ile 26.11.1989 tarihinde kurulmuştur. ESBİS'den alınan verilere göre 02.01.2019 tarihi itibariyle İlimizde, 1 Birlik, 15 esnaf ve sanatkâr odasına kayıtlı 6690 esnaf bulunmaktadır. Birliğin Başkanlığını Süleyman KÖSTEKLİ yürütmektedir. Aşağıda isimleri verilen ilçelerde bulunan üyeler birliğe bağlıdır. İş ve işlemleri Birlik tarafından yürütülmektedir. Esnaf Sanatkârlar Odaları Birliğine Bağlı odaların üye dağılımı aşağıdadır.

Kırıkkale Esnaf ve Sanatkârları Odaları Birliği istatistikleri

Sıra	Meslek Grubu	Üye Sayısı Şahıs
1	Karma Esnaf ve Sanatkârlar Odası	1351
2	Lokantacılar Kebapçılar Köf. Tat. Odası	303
3	Şoförler ve Otomobilciler Odası	313
4	Bakkallar ve Büfeciler Odası	585
5	Berberler ve Kuaförler Odası	277
6	Kahveciler Odası	235
7	Kasaplar Odası	119
8	Minibüsçüler Odası	420
9	Terziler Konfeksiyoncular ve Triko Odası	371
10	Oto Sanatkârlar ve Demirciler Odası	558
11	Sebzeciler Odası	299
12	Servis araçları ve Nakliyeciler Odası	697
13	Esnaf ve Sanatkârlar Odası-Keskin	276
14	Şoförler ve Otomobilciler Odası-Keskin	95
15	Esnaf ve Sanatkârlar Odası-Çerikli	154

Kaynak: ESBİS-Ocak/2019

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

- **Cinsiyet Dağılımı**

Kırıkkale Esnaf ve Sanatkarların cinsiyet dağılımı ise Erkek 5869, kadın 821 şeklindedir. Esnaflarımızın % 87,73'ü erkek, %12,27'si kadınlardan oluşmaktadır.

Esnaf ve Sanatkârların Cinsiyet Dağılımı

Cinsiyet	Oran%
Erkek	87,73
Kadın	12,27

Kaynak ESBİS-Ocak/2019

- **Yaş ortalaması**

Kırıkkale'de meslek odalarına bağlı olarak faaliyet gösteren esnafın yaş ortalaması erkeklerde 30-50 kadınlarda 25-40 yaş aralığındadır.

Esnaf ve Sanatkârların Yaş Ortalaması

Yaş ortalaması	Yaş Ort.
Erkek	30-50
Kadın	25-40

Kaynak ESBİS-Ocak-2019

- **Yıllara göre İşlem Sayıları**

2017 yılı içerisinde 309 işyerinin kapandığı, 709 işyerinin de açıldığı görülmektedir. 2018 yılında ise 318 işyeri kapanırken 715 yeni işyerinin açıldığı görülmektedir.

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

Esnaf ve sanatkârlarına yıllara göre terkin ve tescil sayıları

Yıl	Terkin	Tescil	Fark
2018	318	715	+397
2017	309	709	+400

Kaynak ESBİS-Ocak/2019

• **2018 yılında En fazla TESCİL Yapılan 10 Meslek**

Yıl içerisinde en çok tescil olan, yani odalara kayıt olan Büfelerde, bakkalarda ve marketlerde yapılan ticaretiyle ilgili esnaflık yapan meslek grubu olmuştur. Bu meslek grubunda 100 yeni esnafın odalara kayıt olduğu görülmektedir.

En fazla Tescil yapılan 10 meslek

Meslek	Tescil Sayısı
Büfelerde, bakkalarda ve marketlerde yapılan ticaret	100
Lokantacılık, yemek ve içecek sunumu faaliyetleri	62
Şehirlerarası yük taşımacılığı	59
Kahvehane, kiraathane ve çay ocağı işletmeciliği	33
Taksi işletmeciliği	31
Tezgâhlar ve pazar yerleri vasıtasıyla yapılan ticaret	22
Minibüs işletmeciliği	22
Oto bakım servisciliği	17
Araç alım, satım ve kiralama hizmetleri	16
Hayvan besiciliği ve ticareti	15

Kaynak ESBİS Ocak/2019

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

• **2018 yılında En fazla TERKİN Yapılan 10 Meslek**

Yıl içerisinde en çok terkin yapılan Lokantacılık, yemek ve içecek sunumu faaliyetleri esnafılığı yapan meslek grubunda olmuştur. Büfe, bakkalarda ve marketlerde yapılan ticaret sektörü terk edilen ikinci sektör olurken, Taksi işletmeciliği mesleği onları takip etmiştir.

En fazla Terkin yapılan 10 meslek

Meslek	Tescil Sayısı
Lokantacılık, yemek ve içecek sunumu faaliyetleri	27
Büfelerde, bakkalarda ve marketlerde yapılan ticaret	27
Taksi işletmeciliği	26
Nakliyecilik ve Nakliyat Komisyonculuğu	15
Minibüs işletmeciliği	12
Tuhafiyecilik ve tuhafiye ürünleri imalatı	10
Kahvehane, kıraathane ve çay ocağı işletmeciliği	9
Şehirlerarası yük taşımacılığı	7
Tuhafiyecilik	6
Erkek berber ve Kuaför işletmeciliği	6

Kaynak ESBİS Ocak/2019

7

• **2018 yılında İşyeri sayısı En fazla ARTAN 10 Meslek**

En fazla artan 10 meslek grubu

Meslek	Tescil Sayısı
Büfelerde, bakkalarda ve marketlerde yapılan ticaret	73
Şehirlerarası yük taşımacılığı	52
Lokantacılık, yemek ve içecek sunumu faaliyetleri	35
Kahvehane, kıraathane ve çay ocağı işletmeciliği	24
Tezgâhlar ve pazar yerleri vasıtasıyla yapılan ticaret	18
Oto bakım servisciliği	17
Araç alım, satım ve kiralama hizmetleri	15
Hayvan besiciliği ve ticareti	14
Bitkisel ürünler ile ilgili faaliyetler	13
Kadın kuaför işletmeciliği	12

Kaynak ESBİS Ocak/2019

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

- **2018 yılında İşyeri Sayısı En Fazla AZALAN 10 Meslek**

En fazla azalan 10 meslek grubu

Meslek	Değişim
Nakliyecilik ve Nakliyat Komisyonculuğu	-15
Kahvecilik, Kiraathanecilik ve İnternet Kafe İşletmeciliği	-6
Tuhafiyecilik	-6
Minibüscülük	-5
Pazarcılık	-4
Lokantacılık (Kebap, Köfte, Döner ve her türlü yemek)	-4
Kır Kahvesi, Çay Bahçesi, Çay Ocağı, Piknik ve Dinlenme Yeri İşletmeciliği	-3
Bakkallık, Bayilik, Büfecilik	-3
Terzilik	-3
Pide, Lahmacun v.b. İmal ve satıcılığı	-3

Kaynak ESBİS Ocak/2019

3. ESNAF VE SANATKÂR İŞLETMELERİNE AİT BİLGİLER

a. İstihdam

2018 yılı İş Kur istatistiklerine göre Kırıkkale ilinde Esnaf ve Sanatkâr işletmelerinin, İlerdeki toplam istihdamdaki payı % 18,67'dir.

Kırıkkale ili için TÜİK in 2013 yılı öncesi yayımlamış olduğu temel işgücü göstergelerinden işgücüne katılma oranı, istihdam ve işsizlik oranlarına tabloda yer verilmiştir.

Tablo-9 İlimizde İstihdam Verileri

Yıllar	İşgücüne Katılma Oranı	İstihdam Oranı	İşsizlik Oranı
2008	34,7	30,9	11,1
2009	40,0	32,3	19,3
2010	42,4	37,3	12
2011	42,8	38,4	10,2
2012	41,7	38,0	8,9
2013	44,7	41,1	8

Kaynak İş-Kur

9

▪ Sosyal Güvenlik Verileri

Kırıkkale ili 2018 yılı Aralık ayı verilerine göre, 4/a kapsamında aktif sigortalı sayısı 40.873 olup, toplam aylık ve gelir alan kişi sayısı 30.324'dür. 4/b kapsamında esnaf aktif sigortalı sayısı 5.477, toplamda ise 4/b kapsamında aktif sigortalı sayısı 9.113 olup, toplam aylık alanların sayısı 10.892'dir. 4/c kapsamındaki aktif sigortalı iştirakçi sayısı 15.615'dir. Buna göre toplam aylık alan kişi sayısı ise 10.017'dir.

▪ Bedaş Elektrik

BEDAŞ İşletme Müdürlüğünden, 2017 ve 2018 yıllarında işletmelerin Enerji kullanım verileri kayıtları alınamamıştır. 2016 yılı ticarethanelerin yıllık elektrik tüketim miktarı yaklaşık 32000000 MWh'dir.

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

▪ **Vergi**

Kırıkkale Defterdarlığı 2018 yılı Aralık ayı verilerine göre ildeki Basit ve Gerçek usuldeki vergi gelirleri toplamı 335.894.611,48 TL'dir. İl Genel vergi gelirleri toplamı ise 374.712.344,80 TL'dir.

b. Ürün ve Hizmetler

- İlimizde en belirgin üretim yapan esnaflarımız, Terziler, Tuhafiyeciler ve Konfeksiyoncular Odasına bağlı olarak gelinlikçilerdir. Gelinlik üretiminde İlimiz Türkiye'de ön sıralarda yer almaktadır.

Delice ilçemizde de tuz üretilmektedir.

- İlimizde kaybolmaya yüz tutmuş sanatsal değeri olan meslek olarak; Karakeçili ilçesinde hali ve kilim işlemeciliği, Ahili köyünde testicilik, çanak ve çömlek yapılmaktadır. (yeterli destek sağlanmadığı için çanak ve desti yapım işi bitme noktasına gelmiştir.)

c. Yatırım Ortamı ve Teşvikler

• **Yatırım açısından Kırıkkale ilinin kısa bir analizi**

- Kırıkkale'nin kurulması, büyümesi ve bugüne taşınması daha çok savunma sanayi ile olmuştur.1925 yılında Top ve Mühimmat fabrikasının temellerinin atılması Kırıkkale'nin şehirleşmesinin nüvesini oluşturmaktadır. TÜPRAŞ rafinesinin 1986 yılında faaliyete başlamasıyla, sanayi alanındaki konumunu güçlendirmiş, ildeki sanayileşme süreci hızlanmıştır.
- Yatırım Teşvik kapsamında Kırıkkale yapılacak yatırımlar %80 oranında destek sağlanmaktadır. Silah OSB de yapılacak yatırımlar ise, Gümrük vergisi muafiyeti, KDV istisnası, Gelir/Kurumlar Vergisi indirimi/SGK Primi işveren Hissesi desteği/Faiz Desteği teşvikleri verilmektedir.

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

- Kara, hava, deniz ve demiryolu ulaşım ağları bakımından önemli bir merkez olan Kırıkkale karayolu ile Ankara Esenboğa havaalanına yaklaşık 1 saat, Deniz yolu açısından Samsun limanına 3 saat mesafededir.
- Demiryolu hattında iki ana konvansiyel demir yolu hattı güzergâhında bulunmaktadır. Bunlar Anakara, Kırıkkale, Kayseri, Sivas, Kars hattı ve Ankara, Kırıkkale, Çankırı Zonguldak hattıdır. İl sınırları içerisinde 97 km konvansiyonel demiryolu hattı olup, 4 istasyon bulunmaktadır.
- Ankara-Kırıkkale-Samsun otoyolu ve Sivas-Kırıkkale-Ankara – İstanbul hızlı tren projesi ile Kırıkkale'nin ulaşımdaki önemi bir kat daha artacaktır.
- İlin Başkente uzaklığının 77 km. olmasının ve ilin karayolu ağı itibarıyla doğu, kuzey ve güney yönlerindeki 43 ile açılan konumda olması ilde üretilen ürünlerin nakliye ve pazarlanması açısından büyük avantaj sağlamaktadır. Ankara'ya 75 km, Samsuna 330km, Kayseri 'ye 245 km ve yapımı devam eden Kırıkkale, Karakeçili, Kulu bağlantısı ile Konya'ya 250 km mesafede olacaktır
- TÜİK tarafından ilk defa 2016 yılında yayınlanan yaşam memnuniyeti araştırmasına göre Kırıkkale 81 il içinde en yaşanabilir 9. İl konumundadır. Kırıkkale, sosyo ekonomik gelişmişlik endeksine göre en gelişmiş 33 üncü, CNBC-e BUSINESS Dergisinin Ekim 2008 sayısında yayımlanan "Türkiye'nin En Yaşanabilir İli Hangisidir?" araştırmasına göre 81 vilayet arasında yedinci sıradadır.
- Kalkınma Bankalığınca 2011 yılında yayınlanan illerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralamasında 81 il arasında gelişmişlik açısından 41 .sırada yer almaktadır.

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

- MKE fabrikaları ve TÜPRAŞ rafinerisini ilin ekonomik yapısında önemli yer tutmaktadır.
- Ülkemizin savunma sanayi için stratejik öneme haiz MKE nin on fabrikasından beşi, iki işletmesinde biri Hurda İşletme Müdürlüğü ilimizde bulunmaktadır.
- Makine, savunma, petrol, yalıtım, gıda ve mobilya ağırlıklı sanayi yapısı, 5 büyük ölçekli fabrika ile Türkiye'nin savunma alanında belkemiği ve Türkiye'nin ilk ve tek silah ihtisas organize sanayi bölgesinin kurulma aşamasında olan ilidir.
- Milli savunma bakanlığı bağlı Mühimmat İslah, geliştirme ve yenileştirme Merkezi (MIGYEM) ile Mühimmat ayırma ve ayıklama tesisi ilimizde bulunmaktadır.
- Mavi akım doğalgaz boru hattı, TÜPRAŞ Petrol Rafinerisi, HES Potansiyeli ve mevcut barajlar, Enterkonnekte Sisteme yakın bağlantı ile enerji koridoru konumunda olması yapılacak yatırımlar için avantajlıdır.
- Kırıkkale sahip olduğu sanayi birikimi, altyapısı ve uygun yatırım ortamı, coğrafi konumu, büyüyen ekonomisi, sürekli gelişen ulaşımı, lojistik merkezi olma potansiyeli, nitelikli ve rekabetçi işgücü, sektörel - bölgesel düşük vergileri ve teşvik olanakları ile yatırımcılar için bir cazibe merkezidir.
- Kırıkkale il merkezi kamu ağırlıklı sanayi şehri olup, diğer ilçe merkezleri ve kırsal kesimin ekonomik yapısı tarıma dayalı olup imalat sanayi kamuya ait büyük işletmelerin yanında, özel sektöre ait küçük ve orta ölçekli işletmelerden oluşmaktadır.
- İlçelerimiz hayvancılık sektörü açısından önemli olan çayır ve mera varlığına sahiptir. İlde üretilen meyvelerin soğuk hava depolarında muhafaza edilip pazarlanabilmesi, ulaşımın kolaylığı ve işçilik

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

maliyetlerinin düşük olması yatırımcılar büyük avantaj sağlamaktadır.

- **İlimizde Esnaf ve Sanatkârlarımızın yararlandığı teşvikler**

- **Esnaf ve Sanatkârlar Kredi Kefalet Kooperatiflerince sağlanan destekler**

Kırıkkale Esnaf ve Sanatkârlar Kredi Kefalet Kooperatifi 20 Aralık 2018 tarihi itibari ile Kırıkkale Esnaf ve Sanatkârlarına Hazine Destekli ve Teşvik krediler olarak 1yıllık vadeli %4, 1 ile 5 yıl vadeli %5 faizli olmak üzere aylık, üç aylık ve altı aylık vadelerde ödenmek üzere Kooperatife kayıtlı 2054 faal Esnaf ve Sanatkâra ; İşletme kredisi, Dost kredisi, kooperatif destekli faizsiz kredi ve kaybolmaya yüz tutmuş meslek kredilerinden 2017 yılından 2018 yılına devredenle birlikte 126.879.730,56 TL kredi vermiştir.

2017 yılı Ekim ayı içerisinde yürürlüğe giren ve genelgeler gereği Esnaf ve Sanatkârların hizmetine sunulan yeni teşviklerin; 500.000,00 TL on yıl vadeli üçer aylık ödemeli işyeri edindirme kredisi ile 500.000,00 TL beş yıl vadeli üçer aylık ödemeli sıfır araç kredilerinden, İşyeri edindirme kredisi olarak 1.700.000,00 TL esnaf ve Sanatkârlara kredi kullanılmıştır.

- **Ahiler Kalkınma Ajansı Tarafından sağlanan destekler**

- Ahiler Kalkınma ajansı tarafından 2018 yılı itibarı ile söz konusu mali destek programları aracılığıyla Kırıkkale'de faaliyet gösteren KOBİ'lere aktarılan toplam kaynak 7.381.799,37 TL'dir. Destek alan firmaların eş finansmanı dahil il ekonomisine 15.427.228,26 TL katkı sağlanmıştır.

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

- Ahiler Kalkınma Ajansı, mali destek programlarının yanı sıra, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından sağlanan yatırım teşvik belgesi konusunda yerelde , bilgilendirme faaliyetleri yürütmektedir. Kırıkkale ilinde, 2010-2018 yılları arasında yatırım teşvik belgesi kapsamında; eğitim, sağlık, imalat, sanayi, tarım ve hayvancılık, gıda, kimya, enerji gibi sektörlerde faaliyet gösteren 112 firma toplam 1.5 Milyar TL tutarında yatırım yapmayı ve 2338 kişi istihdam etmeyi taahhüt etmiştir.
- Firmalar yatırım teşvik belgesi ile yapacakları yatırımlarda Gümrük Vergisi Muafiyeti, KDV İstinası, Vergi İndirimi, Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği ve Faiz Desteği gibi muafiyetlerden faydalanmıştır. Yatırım teşvik sisteminde Kırıkkale 4. Bölge illeri içinde yer almaktadır. Ancak, yatırımın Organize Sanayi Bölgelerinde yapılması durumunda; Vergi İndirimi ve Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği açısından firmalar bir üst bölge (5. Bölge) için geçerli olan süre ve oranlardan istifade edebilmektedir. Teşvik sisteminin ilde başarıya ulaşabilmesi için ilgili Ajans; tüm paydaşlar ile ortak çalışmalar yürütülmekte ve firmaların sistemden en üst düzeyde istifade edebilmesi için gayret göstermektedir.
- Ahiler Kalkınma Ajansı tarafından, KOSGEB ile işbirliği yapılarak Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri düzenlenmektedir. Bölgenin istihdam sorunlarının çözümünde önemli rol oynayan girişimciliğin desteklenmesi ve yaygınlaştırılması amacıyla düzenlenen Girişimcilik Eğitimi kapsamında 2011-2018 yılları arasında toplam 37 sınıf ile eğitimler neticesinde 973 girişimci adayı sertifika almaya hak kazanmıştır.

+ KOSGEB tarafından sağlanan hibe ve destekler

KOSGEB Kırıkkale İl Müdürlüğü tarafından 2018 yılı içerisinde 372 işletmeye toplamda 4.514.822,70 TL destek ödemesi yapılmıştır.

d. Proje ve Ar-Ge Faaliyetleri

- Kırıkkale Üniversitesi, temel Bilimler ve Mühendislik Bilimleri dalında Yüksek Lisans ve Doktora düzeyinde eğitim veren Fen Bilimleri bünyesinde Fizik, kimya, Makine, Bilgisayar mühendisliği ve Elektrik Elektronik Anabilim dallarında doktora, Savunma Teknolojileri Fizik, kimya, Makine, Elektrik-elektronik, Endüstri Mühendisliği, Biyomühendislik Anabilim dallarında yüksek lisans programı bulunmaktadır.
- İlimizde Kırıkkale Üniversitesinde 2015 yılında faaliyete başlayan teknokent, üniversite öğretim üyeleri ve özel sektör kuruluşlarının bilimsel araştırma, teknoloji geliştirme ve yenilikçilik faaliyetlerini desteklemeyi Ar-Ge kültürünün yaygınlaşmasına katkı sağlamayı sanayi kuruluşlarının üniversite ve araştırma kurumlarıyla işbirliği yayabilmelerine imkân sağlamayı hedeflemektedir. Halen geçici binasında 11 girişimciye ev sahipliği yapan Teknokent'in 5800m2 kapalı alanına sahip yeni binası tamamlanmış olup, ofis tahsislerine başlanmıştır.

4. İLDEKİ ESNAF VE SANATKÂRLARIN SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

• Esnaf ve sanatkârlar tarafından belirtilen sorunların birçoğu birbirleriyle bağlantılı sorunlardır. Birisinin varlığı, bir diğ erinin oluşmasına neden olmaktadır. Bu nedenle, esnaf ve sanatkârların sorunlarına çözüm üretilirken, sorunların birbirlerine olan etkilerinin dikkate alınması faydalı olacaktır. Esnafları işlerini etkileyen öncelikle rekabet, satış/müşteri bulamama ve finansman ile ilgili sorunları vardır. Bu sorunları mevzuatın bilinmemesi, işgücü maliyetlerinin karşılanamaması diğ er maliyetler ve kalifiye ara eleman sorunlarına eklenebilir. Çıraklık eğitimine önem verilmeli, çıraklık bu mesleklerin itibarı yükseltilmelidir.

• İlimizde bulunan 1 Birlik ve 15 odanın başkan yönetim kurulları ve bazı esnaflarla yapılan yüz yüze görüşmeler, sohbetler, araştırmalar, okunan makaleler, tutulan notlar çerçevesinde ve başlıca esnaf ve sanatkârın yerel ve genel sorunlar şu şekilde sıralanabilir.

Sorunlar

- Kırıkkale küçük sanayi sitesi mevcut yapısı tüm sanayi esnafına yeterli olmayıp, Yahşihan belediyesi hizmet üretememektedir. Eski sanayi mülkiyet sorunu nedeniyle taşınmamaktadır.
- Mahalle aralarında vergi kaydı olmaksızın; patates, soğan, sarımsak satan kişilerin vergi kaydı olan esnafımızı zora sokmaktadır
- Akaryakıt ücretlerinin çok yüksek bulunmaktadır.
- BAĞ-KUR ve Vergi ödemelerinde esnafı zorlanmaktadır.
- Esnaf ve Sanatkâr Odalarında gelir sıkıntısı nedeniyle eleman istihdam edilememektedir. Üyeleriyle ilgili faaliyetlerde bulunamamaktadır.
- İlimizde Esnaf ve Sanatkâr Odalarının hizmet binaları yoktur. Kiralarda metruk yerlerde ikame etmektedirler.
- Kamu, Esnaf ve Sanatkârlar ve Üniversite işbirliği sağlanamamaktadır

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

- İŞKUR eğitiminden sonra prim desteği almak için en az çalışan sayısına, bu sektörde faaliyet gösteren çoğu esnaf ve sanatkâra ulaşılamamaktadır.
- Aynı meslek alanında benzer işi yapan işyerleri sürekli çoğalmaktadır. Özellikle neredeyse her semtte BİM, A101 gibi zincir marketler yer almaya başlamıştır. İlimizde ayrıca üç tane hipermarkette vardır. Bunlar birçok meslek alanında faaliyet gösteren esnaf ve sanatkâr karşısında yüksek rekabet gücüne sahiptirler. Üreticiden ve imalatçılardan daha düşük fiyattan daha yüksek miktarda malı uzun vadede geri ödemeli alıp, bu malları piyasada esnaf ve sanatkârlardan daha düşük fiyata satabilmektedirler. Bu durum, esnaf ve sanatkârların zincir marketler ve hipermarketler karşısındaki rekabet gücünün neredeyse yok olmasına sebep olmaktadır. AVM sayısının artması ve her çeşit ürün satması nedeniyle, pazarcı esnafı, bakkal vb. esnafın yok olmasına neden olmaktadır.
- Çıracak olarak çalışmak isteyen gençlerin giderek azalması sonucunda, çıracak yerinde daha yüksek maliyetli kalfa veya usta çalıştırılması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bunun sonucunda, kim zaman gelir düzeyi düşük olan esnaf ve sanatkârlar, kalfa çalıştırmayıp işyerlerinde çıracak ve kalfanın işini kendileri yapmaktadırlar. Çıracaklık ve eleman ihtiyacını karşılamak üzere, çıracaklık eğitim merkezleri aktif olmalıdır.
- Yeni bir iş yeri açılmasına izin verilirken aynı sokak, cadde veya semtte aynı meslek alanında faaliyet gösteren esnaf ve sanatkârların iş potansiyelinin olumsuz etkilenebileceği dikkate alınmamaktadır.
- İşyeri ruhsatı verilirken birçok meslek alanında faaliyet alanlarına kısıtlama getirilirken; bazı meslek alanlarında (yapı marketleri, zincir marketleri hipermarketler, pastaneler, fırınlar vb.) kısıtlama olmaksızın her türlü ürünün satışı yapılabilmektedir. Bu durum esnaf ve sanatkârların bu tür işletmeler karşısında rekabet gücünü ciddi şekilde azaltmaktadır. Örneğin bir fırında ekmek üretimi yapılırken, bir zincir market içinde de ekmek üretilebilmektedir. Pastanelerde normalde pasta, tatlı, şekerleme satışı yapılması gerekirken, kimi zaman lokantadan daha çok çeşitte yemek sunularak lokanta işletmeciliğine

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

benzer bir durum oluşabilmektedir. Yapı marketlerin çiçek satması da yine bu duruma örnek teşkil etmektedir.

- Büyük işletmelerle karşılaştırıldığında, müşterilerine işyerinde kredi kartı kullandıran esnaf ve sanatkârlar bankalara daha yüksek komisyonlar ödemektedirler. Bu durum, küçük esnaf ve sanatkârın büyük işletmeler karşısında rekabet gücünü azaltmakta ve gelirlerinin azalmasına neden olmaktadır.
- El işçiliği ile imal edilen ürünlerin fiyatları, fabrikasyon üretim ile imal edilen ürünlerin fiyatları karşısında rekabet edemez hale gelmiştir. Bunun sonucunda, birçok meslek alanındaki esnaf ve sanatkâr, ürünlerini satamaz hale gelmiş ve bu meslek alanları yok olmaya başlamıştır.
- Rekabet eden işyerlerinde iş ahlakına önem verilmeden bedelinin çok altında mal satışı yapılmakta ve hizmet verilmektedir. İşlerini sürdürebilmek için birçok esnaf ve sanatkâr da, bu rekabet karşısında mal ve hizmet bedellerinde indirim yapmak zorunda kalmakta ve sonuçta kazançları azalmaktadır.
- Ruhsat almadan, ustalık belgesi olmadan, kimi zaman seyyar bir şekilde açılmış ve sağlıksız koşullarda çalışan işyerlerinde düşük bedel ile mal satışı yapılmakta veya hizmet verilmektedir. Bu durum, yasal yükümlülüklerini yerine getiren esnaf ve sanatkârların rekabet gücünü azaltmaktadır.
- Toptan satış amacıyla kurulmuş işyerlerinin perakende satış yapmaları küçük esnafın rekabet gücünü azaltarak gelirlerinin azalmasına neden olmaktadır.
- Kayıt dışı istihdam yaratan bazı esnaf ve sanatkârlar, düşük maliyetlerle iş yaptıkları için bedelinin çok altında mal satışı yapmakta ve hizmet vermektedirler. Bu durum, kayıtlı istihdam yaparak yasal yükümlülüklerini yerine getiren esnaf ve sanatkârların rekabet gücünün zayıflamasına neden olmaktadır.
- Pazar yerlerinde tezgâhların esnafa tahsis edilmesinde adil olmayan bazı uygulamalar, esnafar arasındaki rekabet koşullarını olumsuz etkilemektedir.

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

Çözüm Önerileri;

▪ **Yerel Öneriler**

- İlimize yeni bir Küçük Sanayi Sitesi kurularak mevcut sanayinin yeni kurulan alana taşınması.
- İlimizde açılacak kurslarda esnaflardan görüş alınarak, ihtiyaca göre kursların açılması.
- Esnaf için başta vergi olmak üzere BAĞ-KUR gibi gerekli teşviklerin sağlanması,
- AVM açılış izni verilirken esnafların ve diğer AVM lerin durum ve konumlarının göze alınması.
- İlin nüfus ve ticaret potansiyeli dikkate alınarak, mağazalar zincirine, hipermarketlere izin verilmemesi
- Zabıtalara daha sık denetim yaparak, mahalle aralarında vergi kaydı olmaksızın satış yapan seyyar satıcıları engellemesi.
- Lokal üretimler teşvik edilmeli, kâr oranı yüksek katma değerli ürünler tanıtılarak küçük imalatçının bireysel pazarlarla buluşmasının imkânları tanıtılmalıdır. Örneğin marangozların nitelikli oyuncak yaparak internet yoluyla pazarlamaları veya el ürünlerinin internet yoluyla sipariş almalarının sağlanabileceği düşünülmektedir.

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

- **Genel Öneriler**
- Esnaf ve Sanatkârlara yönelik olarak Kamu, Esnaf ve Sanatkârlar, Üniversite işbirliği çalışma kurulu kurulmalıdır (KESÜİM)
- Yeni bir iş yeri açılmasına izin verilirken aynı sokak, cadde veya semtte aynı meslek alanında faaliyet gösteren esnaf ve sanatkârlar olması halinde izin verilmemesi.
- İşyeri ruhsatı verilirken birçok meslek alanında faaliyet alanlarına kısıtlama getirilirken; bazı meslek alanlarında (yapı marketleri, zincir marketleri hipermarketler, pastaneler, fırınlar vb.) kısıtlama getirilmelidir. Örneğin marketlerin çiçek satmaması
- Esnaf ve sanatkârların banka, pos makinası düşük komisyon alınmalıdır.
- El işçiliği ile imal edilen ürünlerin fiyatları, fabrikasyon üretim ile imal edilen ürünlerin fiyatları karşısında rekabet edemez hale gelmiştir. Bunun sonucunda, birçok meslek alanındaki esnaf ve sanatkâr, ürünlerini satamaz hale gelmiş ve bu meslek alanları yok olmaya başlamıştır.
- Ruhsat almadan, ustalık belgesi olmadan, kimi zaman seyyar bir şekilde açılmış ve sağlıksız koşullarda çalışan işyerlerinde düşük bedel ile mal satışı yapılmasına izin verilmemelidir.
- Toptan satış amacıyla kurulmuş işyerlerinin perakende satış yapmasına müsaade edilmemelidir.
- Esnaf ve Sanatkâr Odalarına İş kur desteğiyle eleman temin edilmelidir.
- Kayıt dışı istihdamın önüne geçilmesi için vergi dairelerince denetimin artırılmalıdır
- Esnaf ve Sanatkâr ve Odalar Birliği ve Oda yönetimlerinin yeni bir bakış açısı, yeniliğe, vizyoner bir yönetim anlayışına ihtiyaçları vardır. 500-750 den az olan esnaf odaları kapatılarak odaların güçlenmesi sağlanmalıdır. Esnaf ve Sanatkâr Oda Birliklerin mutlak suretle çalışan personelleri arasında nitelikli uzman personel bulunmalıdır.

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

- Üniversitelerin ilgili fakülte ve bölümleri (işletme, iktisat vb.) akademisyenleri, öğrencileri sahaya inmelidirler. Akademik kadro, bilgi, birikimlerini esnaf ve sanatkârın gelişmesine yönelik olarak kullanmalıdır. Odalara danışmanlık yapmalı, projeler üretmelidir.
- Odaya aidat borcu olan üyelerin kongrelerde oy kullanma hakkı olmamalıdır.
- İlçelerde herhangi bir odaya kayıtlı olmayan esnafın yakın ilçeyle bir araya gelerek gerekli sayıyı sağlamaları halinde yeni karma oda kurabilmelerine olanak sağlanmalıdır.
- İlimizde yapılan görüşmelerde ticaret ve sanayi odasına kayıtlı üyelerinde zor durumda oldukları görülmüştür. Banka faizlerinin yüksekliği, kredi kullanmada hem ipotek, hem de kefalet istendiğinden zorluk yaşadıklarından bahisle mevzuat değişikliğiyle **Ticaret ve Sanayi Odası üyeleri de Esnaf ve Sanatkâr Kredi Kefalet Kooperatiflerine üye olunmasının önü açılmalıdır.**
- ESKKK kredileri bu mesleklerde faaliyet gösterenlere faizsiz veya düşük faizle kullanılmalıdır. Konuyla ilgili olarak ESKKK kefalet ve teminat şartları yeniden gözden geçirilmelidir
- Kamu spotları ile bu mesleklere ve meslek erbabına dikkat çekilmeli ve halkın bilinç düzeyini yükselten mesajlar iletilmelidir.
- Kamu kurumları hediye olarak geleneksel el sanatlarını sunmalı ve bu yolla sanatkârlara destek vermelidir.
- Yılın belirli dönemlerinde belediyelerin himayesinde sergi ve fuar organizasyonları düzenlenmelidir.
- Çırak çalıştırmak koşuluyla kendisine ve çırağına sigorta primi indirimli olmalı veya prim muafiyeti sağlanmalıdır.
- Kalkınma Ajansları' nın hibe duyuruları ve çağrılarında haberlerinin olmamasıdır. Gerek meslek örgütü gerek ajanslar tarafından yoğun bilgilendirme faaliyetlerinin yerine getirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

5. İLDEKİ MESLEKİ EĞİTİM BİLGİLERİ VE İHTİYAÇLARI

Kırıkkale ilinde İŞKUR verilerine göre en fazla açık iş olan meslekler; Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Makineci (Dikiş), Kümes Hayvanları Yetiştirme İşçisi (Genel), Prefabrik Yapı Montaj İşçisi, Cnc Torna Tezgahı Operatörü, Garson (Servis Elemanı), Isı Yalıtımcısı/İzolasyoncu (Sanayi Tipi Kazan-Boru) , Kasiyer ,Aşçı ve Elektrikli Ev Aletleri Bakım ve Tamircisidir. Dolayısı ile bu mesleklerde eğitim verilerek yetiştirilecek personel hem işverenler hem de Esnaf ve Sanatkârlarımızın tercihi olacaktır.

1 İşgücü yetiştirme (Mesleki Eğitim) Faaliyetleri

İlimizde İŞKUR İl Müdürlüğünce işverenlerin ihtiyaç duyduğu nitelikli işgücünün temini için mesleki eğitim kursları planlanmakta ve uygulanmaktadır.

Bu kapsamda İŞKUR İl Müdürlüğü ve işverenlerce ortaklaşa toplam 5 adet İstihdam Garantili Mesleki Eğitim Kursu açılmış olup, bu kurslardan 95 kişi yararlanmıştır.

22

2 İşbaşı Eğitim Programları

İşbaşı eğitim programı İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin, işletmelerde işbaşı (staj) yaparak meslek edinmelerinin sağlanması amacıyla planlanmakta ve uygulanmaktadır.

Bu kapsamda İlimizde 468 program uygulanmış, bu programlardan 95 kişi yararlanmıştır.

3 Girişimcilik Eğitim Kursları

İŞKUR'a kayıtlı vatandaşlardan işletme kurmak isteyenlere yönelik olarak kamu kurum-kuruluşları ve meslek odaları ile ortak olarak girişimcilik eğitimi düzenlenmektedir.

Bu kapsamda 11 program gerçekleştirilmiş olup, bu programlardan 225 kişi yararlanmıştır.

6. İÇ VE DIŞ PAZAR İMKÂNLARI

- İlimizde Esnaf ve Sanatkârlarca üretilen mallar; tuz ve gelinliktir.
- Gelinlik yurt içinde birçok ile yurtdışında ise bazı ülkelere gönderilmektedir. Delice ilçemizden çıkarılan tuz yurt içinde pazarlanmaktadır.
- Ürünler sosyal medyadan, internetten web sayfalarından tanıtılıyor. Reklam kampanyaları ve sponsorluk aracılığı ile desteklenerek daha çok kesime tanıtılması sağlanmalıdır.
- Ürünlerin pazarlama ve tanıtımında ildeki belediyeler, kaymakamlık ve valilik gibi devlet kanallarının devreye girmesi, fuar veya festival gibi etkinlikler düzenlemesi ve ilimize özgü üretim yapan Esnaf ve Sanatkarlara gerekli destekleri sağlamalıdır.

7. ESNAF VE SANATKÂRIN DESTEKLENMESİ

- İlimizde Esnaf ve Sanatkârlarımıza KESOB tarafından Ankara'da her yıl düzenlenen Kırıkkaleliler Haftasında yer tahsis edilerek, ürünlerini sergileme ve pazarlama imkanı sunuluyor.
- Kırıkkale esnaf ve sanatkârı için hükümetin önceki yıllarda uygulamış olduğu can suyu kredisi gibi faizsiz kısa vadeli düşük rakamlı kredilerin yerinde uygulandığı ve esnafın motivasyonunu artırdığı gözlemlenmektedir. Esnafın rekabet gücünün artırılması hususunda esnaf geleneğimizde zaten var olan aynı işi yapan esnaflardan İşhanı imalathaneleri ortak hareket ve ortak Pazar arayışını destekleyecektir. Bu amaçla mevcut KSS ve OSB'lerde sektörel kümelenmeler kendiliğinden daha çok mobilya ve enerji yatırımlarına yönelirken Kırıkkale ARGE çalışmalarını Teknoparka endekslemiş durumdadır. Gerek işletmelerin küçüklüğü gerekse imalat sanayinin daha çok kamu ağırlıklı olması nedeniyle TEKNOPARK sayesinde katma değeri yüksek ürünlerin ARGE çalışmalarının şehirde yapılması hedeflenmektedir.

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

- İŞKUR, eğitim ve kayıtlı istihdam projelerinde esnaf odalarına öncelik vermektedir

8. POLİTİKA VE STRATEJİNİN UYGULANMASI

- Ülkemiz için ekonomik büyüme esnasında esnafın varlığını koruyabilmesi öncelikle dikkat edilmesi gereken bir süreçtir. Kaldı ki tüm gelişmiş ekonomilerde bile, küçük imalat, tamir sanayi el sanatları gibi yüzyıllar boyunca varlığını devam ettirecek sektörlerin varlığı göz ardı edilmemelidir. İlimizde bu amaçla mahalli yönetimler başta olmak üzere yer tahsisi yapılarak, gıda toptancıları toplu işyeri, küçük sanayi siteleri ve mevcut sanayinin çalışma koşullarının iyileştirilmesi hususunda kısa ve uzun vadeli çalışmalar yapılmaktadır.
- Pazarlama yöntemleri itibariyle aracılardan azaltılması ve perakende sektörüne dev yatırımcıların girmesi ile AVM sayıları artmakta hem gıda ve ihtiyaç maddelerindeki kârlılık oranı aşağı çekildiğinden hem de işletme sermayesi güçlüğü nedeniyle küçük esnaf perakende sektöründen çekilmektedir
- Yatırımlarda yeni teşvik sistemi gereğince uygulanacak Bölgesel ve Sektörel Teşvik Sistemi uyarınca İlimiz 4. Bölgede yer almakta olup, yeni teşvik sisteminin uygulanmasıyla İlimizde yeni yatırımların, rekabet gücünün ve istihdamın artacağı düşünülmektedir.
- Esnaf ve sanatkârın rekabet gücünün artırılması için temel girdiler anlamında organizasyonlar düzenlenerek, ham maddeye yüksek opsiyonlu ve aracısız ulaşılması sağlanmalı, toplu işyerinde müşterek hareket etmeleri, profesyonel yöneticiler aracılığıyla kümelenmeleri sağlanmalıdır.
- Markalara karşı küçük esnafın rekabet gücünün artırılması amacıyla başta vergi ve muafiyetleri uygulanmalı mahalli, özgün ve nitelikli küçük imalat koruma altına alınmalıdır.
- Esnaf ve sanatkârlar için ESKKK kredilerinin koşullarının daha uygun hale getirilmesi, dağıtımının adil yapılması ve seçimlerin kapalı oyla

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

gerçekleştirilmesi hususlarının yetkili otoriteler tarafından göz önünde bulundurulmasında fayda görülmektedir.

9. SONUÇ/GENEL DEĞERLENDİRME

Esnaf ve Sanatkâr ve Odalar Birliği ve Oda yönetimlerinin yeni bir bakış açısı, yeniliğe, vizyoner bir yönetim anlayışına ihtiyaçları vardır. 500-750 den az olan esnaf odaları kapatılarak odaların güçlenmesi sağlanmalıdır. Esnaf ve Sanatkâr Oda Birliklerinin mutlak suretle çalışan personelleri arasında nitelikli uzman personel bulunmalıdır.

Üniversitelerin ilgili fakülte ve bölümleri (işletme, iktisat vb.) akademisyenleri, öğrencileri sahaya inmelidirler. Akademik kadro, bilgi, birikimlerini esnaf ve sanatkârın gelişmesine yönelik olarak kullanılmalıdır. Odalara danışmanlık yapmalı, projeler üretmelidir. Odaya aidat borcu olan üyelerin kongrelerde oy kullanma hakkı olmamalıdır.

İlçelerde herhangi bir odaya kayıtlı olmayan esnafın yakın ilçeyle bir araya gelerek gerekli sayıyı sağlamaları halinde yeni karma oda kurabilmelerine olanak sağlanmalıdır. İlimizde yapılan görüşmelerde ticaret ve sanayi odasına kayıtlı üyelerinde zor durumda oldukları görülmüştür. Banka faizlerinin yüksekliği, kredi kullanmada hem ipotek, hem de kefalet istendiğinden zorluk yaşadıklarından bahisle mevzuat değişikliğiyle Ticaret ve Sanayi Odası üyeleri de Esnaf ve Sanatkâr Kredi Kefalet Kooperatiflerine üye olunmasının önü açılmalıdır.

Kosgeb kredilerinden esnaf ve sanatkârın yeterince faydalanamadığı görülmektedir. Ayrıca esnaf ve sanatkâr ilgili sorumluluklar ve yükümlülükler görev alanımız içerisinde. KOSGEB tarafından esnaf ve sanatkâra verilen girişimcilik kredilerinin Bakanlığımız bünyesinde il müdürlükleri vasıtasıyla yürütülebilir.

Sonuç olarak İl Müdürlüğü olarak, esnaf ve sanatkârla ilgili iki proje teklifimiz olacaktır. Ülkemizin 2023 hedeflerine ulaşmasına katkı sağlamak ve

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

bu raporda ifade edilen esnaf ve sanatkârlarla ilgili sorunların çözümler bulabilmek, önerileri hayata geçirebilme adına birbirini tamamlayan iki projeyi kısaca şöyle özetleyebiliriz.

1- Kamu, Esnaf ve Sanatkar, Üniversite İşbirliği Merkezi(KESÜİM) Projesi

Esnaf ve sanatkârlarımıza yönelik olarak illerde güçlü, organize bir yapının kurulması çok yerinde olacaktır. Böyle bir yapı illerde esnaf, sanatkârlara ilişkin hizmet etme anlamında boşluğu dolduracaktır. Kamu, Esnaf, Sanatkâr ve Üniversite İşbirliği Merkezi (KESÜİM) adıyla bir yapılandırmaya gidilebilir. Kamu Esnaf ve Sanatkâr, Üniversite İşbirliğinin kurulmasıyla esnaf ve sanatkarımıza daha iyi, daha etkin, daha verimli, daha etkin hizmet götürecektir ve bir sinerji sağlayacaktır. İlin ticaretinin nabzının tutacak yıllık çeşitli raporlar hazırlayacaktır. Bakanlığımızın bu alandaki hizmetlerini ileriye taşıyacak, farkındalığı artıracaktır. Esnaf ve Sanatkârimıza hizmetlerde, devletin verdiği hibe ve desteklerden yararlanmada etkinliği artıracaktır. Ayrıca ve esnaf ve sanatkâr memnuniyetini artırarak, bakanlığımızın bu konuda orta ve uzun vadeli hedeflere ulaşmasına katkı sağlayacaktır. Esnaf ve Sanatkarla ilgilenecek tıpkı Tüketici Hakem Heyetlerinde olduğu gibi mevzuatıyla kurumsal yapıya ihtiyaç olduğu düşünülmektedir.

2. “Bölgesel İstişare, Bilgilendirme, Değerlendirme Şurası” Projesi

- Bakanlığımız merkez birim amirlerinin ve taşra teşkilat birimleri arasındaki koordinasyonun sağlanması ve paydaşlarımızla işbirliğinin güçlendirilmesi projesidir. Projede Üniversite, Esnaf ve Sanatkâr Odaları, Ticaret ve Sanayi Odaları, işbirliği yapılacaktır. İller bölgelere bölünecektir. Her altı ayda bir tüm iller koordinatör ilde bir araya gelerek iki, üç gün süreyle Bölgesel İstişare, Bilgilendirme, Değerlendirme toplantısı yapacaktır
- Toplantıların birinci günü gündemini Bakanlığın belirlediği bir konuda (tüketici, iç ticaret, esnaf sanatkâr, kooperatif, gümrük konularında) şura, konferans, sempozyum, panel, çalıştay şeklinde olabilecektir. Aynı anda Tüm Türkiye’de bu toplantılar yapılıyor olacaktır. Her bölgenin başında sorumlu olan üst düzey yönetici (Genel Müd.Yrd.

T.C.
KIRIKKALE VALİLİĞİ
Ticaret İl Müdürlüğü

Genel Müdür, Müsteşar Yrd. Müsteşar,) bulunacaktır.

- Toplantının ikinci günü İl Müdürleri kendi arasında toplanarak koordinatör İl Müdürü başkanlığında sorun, sıkıntı ve çözüm önerilerini görüşerek, fikir alışverişi yaparak bakanlığa rapor halinde verecektir. Bu rapor Bakanlıkta üst düzey bir yönetici başkanlığında diğer bölge koordinatör raporlarıyla birlikte bir ay içinde görüşülecektir.